

уточнення питання оптимізації режиму використання ресурсів регіону та визначення напрямів інституціонального забезпечення ресурсозбереження, заходи з його стимулювання та фінансування; потребує удосконалення методичний інструментарій стратегічного регулювання ресурсозберігаючої політики в Україні. Ефективний розвиток кожної економічної системи вимагає постійного пошуку оптимальних варіантів сполучення державних і ринкових складових та інтересів. Тому вся доцільна діяльність людини, так чи інакше, пов'язана з проблемою ефективності. В основі цього поняття лежить обмеженість ресурсів, бажання економити час, одержувати якомога більше продукції з доступних ресурсів.

На основі наукових розробок і господарської практики вітчизняних і закордонних підприємств можуть бути сформульовані основні принципи формування й оцінки ефективності ресурсозбереження на регіональному рівні: плюралізм джерел і форм матеріально-технічного забезпечення; самостійність підприємств-постачальників (продавців) і підприємств-споживачів (покупців) у використанні за своїм розсудом матеріальних і фінансових ресурсів, що перебувають у рамках їхніх прав власності; саморегулювання на основі діючих за допомогою керуючих впливів (податків, процентних ставок, мит і т.п.) елементів державної економічної політики для досягнення збалансованості виробництва з матеріальними ресурсами; ресурсозбереження й противовитратність (основні параметри процесу – матеріальні ресурси, матеріальні витрати, запаси й запасоємність – повинні перебувати в рівноважному стані на суспільно необхідному рівні); інтенсифікація використання матеріальних ресурсів у результаті досягнення максимально можливої глибини їх залучення у виробничий оборот, тобто повторного й багатоцільового використання головним чином відходів споживання як вторинних матеріальних ресурсів.

Ці принципи повинні діяти одночасно, тому що вони визначають умови рівноважного стану й ефективного функціонування регіональних економічних систем. У протилежному випадку система управління деформується, що неминуче приводить до збоїв у процесі матеріально-технічного забезпечення: виникненню дефіцитних ситуацій при одночасному утворенні надлишку запасів товарно-матеріальних цінностей.

Важливе значення для підвищення ефективності регіональних економічних систем має вивчення досвіду ресурсозбереження та матеріаломісткості продукції з урахуванням регіональних особливостей і прогнозування на основі прискореного впровадження досягнень науково-технічного прогресу, удосконалення територіальних і галузевих пропорцій.

Таким чином, одним з першочергових завдань соціально-економічного розвитку регіональних економічних систем сьогодні можна вважати проблему поєднання різних цілей розвитку суспільства: економічних, екологічних, соціальних, політичних та ін. Розробляючи принцип оцінки ефективності ресурсозбереження з позицій регіонального розвитку необхідно знайти методи (шляхи, способи, інструментарій), які б задовольняли соціально-економічні цілі розвитку суспільства.

Література: 1. Кондратенко Н.О. Теоретико-методологічні засади стратегії ресурсозбереження у регіональних економічних системах: дис... д-ра екон. наук: 08.00.05 / Н.О. Кондратенко. – Київ, 2011. – 469 с. 2. Хвесик М. А. Економічна оцінка природних ресурсів: основні методологічні підходи / М. А. Хвесик, І. В. Збагерська. – Рівне: РДТУ, 2000. – 194 с.

Корсак В.І.,
к.м.н., голова Ради директорів компанії «Наш Край Груп»,
м. Луцьк, Україна

ІНТЕГРАЦІЯ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ У ПРОЦЕС ДОСЯГНЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Сучасний етап регіонального розвитку характеризується значним накопиченням соціальних, економічних та екологічних проблем, які потребують невідкладного вирішення. Розв'язання цих проблем можливе лише при реалізації ефективної стратегії, яка відповідала б реаліям сьогодення, була зрозумілою та доступною при втіленні у життя. Саме такою стратегією, що відповідає вищенаведеним критеріям, є стратегія сталого розвитку.

Результативне впровадження стратегії сталого розвитку потребує вирішення проблем на

усіх рівнях природних систем: глобальному, національному, регіональному та локальному, проте особливого значення в останній час набуває регіональний рівень, так як він є первинною неподільною макроекономічною категорією і характеризується соціально-економічною цілісністю із своєю унікальною структурою, функціями, внутрішніми та зовнішніми зв'язками, для якого характерна своя історія становлення та культура, певні умови проживання населення та їх ментальні особливості. Ця система володіє високою емерджентністю та великою кількістю взаємозв'язаних підсистем різних типів із внутрішніми та зовнішніми цілями.

Реалізація принципів сталого розвитку регіонів вимагає їх впровадження у всіх сферах діяльності суспільства, в тому числі у кожній галузі регіональної економіки. Важливу роль у даному процесі може відіграти роздрібна торгівля. Так, на нашу думку, на сучасному етапі розвитку економіки та суспільства роздрібна торгівля повинна набути додаткових функцій, пов'язаних із сталим розвитком регіональної економіки, які є не менш важливими за існуючі і реалізація яких призведе до вирішення ряду проблем, що стоять перед суспільством.

Герасимчук З.В вважає, що реалізація економічних цілей сталого розвитку регіону передбачає: розвиток промисловості, сільського господарства, будівництва, підприємництва, впровадження екологічно-ресурсозберігаючого обладнання, завершеність виробничих циклів, забезпечення вільної конкуренції в регіоні та його інвестиційної привабливості, адекватність рівня споживання, налагодження взаємозв'язків із іншими регіонами, правово захищеність суб'єктів господарювання, розвиток інноваційної діяльності та конкурентоздатності регіону [1].

Враховуючи значний потенціал роздрібною торгівлі як провідної галузі економіки, вона може відіграти суттєву роль у сприянні досягнення вищенаведених економічних цілей, що забезпечить прискорення реалізації сталого розвитку. Зокрема, сталому розвитку промисловості та сільського господарства регіону будуть сприяти торгівля промисловими та сільськогосподарськими товарами повсякденного попиту та довгострокового користування, які вироблені безпосередньо в регіоні, що призводить до економічного зростання підприємств даних галузей. На розвиток будівельної галузі суттєвий вплив може здійснити будівництво торгових закладів та торгових центрів із максимальним використанням місцевих матеріалів та місцевих підприємців, що створить додаткові робочі місця не лише в галузі будівництва, а й в суміжних галузях, адже відомо, що одне робоче місце в будівництві створює 5 робочих місць в суміжних областях. Розвиток мереж торгових закладів, власниками яких є незалежні місцеві підприємці, які працюють на умовах франчайзингу або інших форм інтеграції, беззаперечно призводить до росту підприємництва, що має дуже важливі наслідки для регіону на даний момент та й в майбутньому.

Залучення роздрібною торгівлі до економічних кластерів регіону, призведе до завершеності його виробничих циклів та підвищення конкурентоздатності. Товарообмінні операції із ціллю розширення асортименту для кращого задоволення потреб споживачів та просування продукції виробленої в регіоні за його межі – забезпечать налагодження взаємозв'язків із іншими регіонами, що надасть можливість спільного зростання в масштабах країни. Роздрібна торгівля може також відігравати важливу роль у підвищенні конкурентоспроможності регіону, що є однією із фундаментальних цілей сталого розвитку. Так відповідно до визначення міжнародного Інституту розвитку менеджменту в Лозанні, основними характеристиками конкурентоздатності регіонів є: продуктивність економіки, ефективність управління, ефективність бізнесу та забезпеченість інфраструктурою [2].

Ми вважаємо, що регіональна торгівля може безпосередньо впливати мінімум на три із чотирьох складових, які характеризують конкурентоздатність, на четверту «ефективність управління» дана галузь також має вплив, проте він є опосередкованим і виявляється у підготовці кадрів та «лобіюванні» інтересів регіону. Ще одним абсолютно реальним завданням роздрібною торгівлі є забезпечення вільної конкуренції, при чому цей процес повинен мати два вектори: перший – це забезпечення внутрішньогалузевої конкуренції, шляхом створення роздрібних регіональних мереж різними торговими закладами, якими володіють різні власники, які об'єднані на основі договорів комерційної концесії, які можуть ефективно протистояти глобалізації та концентрації торгівельної галузі, яка неминує рано чи пізно спричиняє, як і будь яка монополізація підняття цін на товари та погіршення якості наданих послуг; другий – це забезпечення конкуренції в інших галузях економіки регіону, шляхом реалізації товарів різноманітних місцевих виробників, які конкуруватимуть не лише між собою, а знов ж таки із товарами глобальних та транснаціональних виробників.

Логічним із вищенаведених міркувань буде висновок, що реалізація завдань, які стоять перед роздрібною торгівлею у ракурсі сталого розвитку регіонів, призведе до зростання інвестиційної привабливості та залучення фінансових та інноваційних ресурсів у регіон, а це в свою чергу забезпечить: оновлення і модернізацію виробництва; трансплантацію управлінських технологій; створення додаткових робочих місць; збільшення податкових надходжень; підвищення конкурентоспроможності, як регіону так і національної економіки [3].

Важливим елементом в даному процесі є те, що у разі, якщо операторами роздрібних торгових закладів будуть організації, власники, яких проживають в даному регіоні, то і реінвестиції будуть здійснюватися у даний регіон, що створить позитивну ланцюгову реакцію, яка буде супроводжуватися самопідсилюючим процесом. Отже, роздрібна торгівля за умови використання свого потенціалу та наявних ресурсів і при правильному спрямуванні вектора розвитку може відігравати значну роль у досягненні економічних цілей сталого розвитку регіонів, що суттєво сприятиме вирішенню глобальних проблем, які стоять перед людством та запобігатиме виникненню нових.

Література: 1. Герасимчук З.В. // Регіональна політика сталого розвитку: теорія, методологія, практика: Монографія. — Луцьк: Надстир'я, 2008. — 528 с. 2. World Competitiveness Yearbook 2009. IMD [Електронний ресурс] - Режим доступу : <http://www.imd.ch/research/publications/wcy/index.cfm> 3. В.С. Марцин. Значення іноземного інвестування для інтегрування України в світовий економічний простір в умовах глобалізації// Регіональна економіка.-2009- №1(51) -С.75-80.

*Лотуш О.Л.,
аспірантка кафедри екологічної економіки
Національного лісотехнічного університету України,
м. Львів, Україна*

ДОСВІД ЗАПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМ ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ МУНІЦИПАЛІТЕТАМИ ШВЕЦІЇ (НА ПРИКЛАДІ ПРОЕКТУ «КОМПАСН»)

Внесок органів місцевого самоврядування в реалізацію принципів сталого розвитку на місцевому рівні сьогодні є відчутним і незаперечним. З кожним роком дедалі більша кількість органів місцевого самоврядування прагне запровадити систему екологічного менеджменту [1], адже це є однією з передумов виходу територій, які знаходяться у їх юрисдикції на шлях сталого розвитку.

Швеція належить до тих європейських країн, які мають значний досвід сталого розвитку міст і запровадження систем муніципального екологічного менеджменту. Одним з показових прикладів такого досвіду є проект «КомпасN» [3], успішно реалізований у шведському муніципалітеті Нака. Муніципалітет Нака (швед. *Nacka kommun*) є одним із 290 муніципалітетів Швеції і знаходиться східніше м. Стокгольма. Загальна чисельність населення становить близько 88 995 чол. (станом на 30.06.2012 р.) [2]. З квітня 2005 р. у муніципалітеті функціонує сертифікована відповідно до вимог міжнародних стандартів ISO 14001:2004 та ISO 19001:2000 єдина система екологічного менеджменту і менеджменту якості, яка поєднала у собі дві взаємопов'язані системи - екологічного менеджменту і менеджменту якості. Ця система інтегрована в управлінську систему муніципалітету у рамках реалізації проекту «КомпасN», розпочатого восени 2002 р. Після успішного завершення проекту у серпні 2004 року його результати плавно інтегрувалися у щоденну роботу адміністрації муніципалітету.

Однією з особливостей проекту було прагнення його керівників підтримувати і стимулювати інтереси всіх працівників муніципалітету з урахуванням рівнів їх професійної підготовки і робочих завдань, а також залучити їх до процесу реалізації проекту. Спершу до проекту було залучено 70 осіб, але поступово їх кількість зросла до 90 осіб через значну реорганізацію діяльності муніципалітету [3, с.245]. У ході реалізації проекту працівники всіх департаментів взяли участь у роботі різних робочих груп у рамках запровадження системи екологічного менеджменту і менеджменту якості, при цьому на виконання завдань проекту вони використовували лише 5% свого робочого часу. Проект передбачав обов'язкову участь всіх працівників у навчальній програмі з питань екологічного менеджменту відповідно до вимог ISO